

*Wandelweekend
in de Westhoek*

25 - 27 april 2008

Wandelweekend in De Westhoek

ZEE

Ik wil alleen zijn met de zee,
ik wil alleen zijn met het strand,
ik wil mijn ziel wat laten varen,
niet mijn lijf en mijn verstand.

Ik wil gewoon een beetje dromen
rond de dingen die ik voel
en de zee, ik weet het zeker,
dat ze weet wat ik bedoel.

Ik wil alleen zijn met de golven,
'k wil alleen zijn met de lucht,
ik wil luist'ren naar mijn adem,
ik wil luisteren naar mijn zucht.

Ik wil luist'ren naar mijn zwijgen,
daarna zal ik verder gaan
en de zee, ik weet het zeker,
zal mijn zwijgen wel verstaan.

Toon Hermans.

Gids: Marnix Lefranc
Leiding: Luk Smets en Ria Thys

Uit Polder.blad - juli 2008

*De verwachtingen waren hoog gespannen
voor dit zee-weekend ...
En we werden niet teleurgesteld.
Een fijne groep, een prachtige streek,
een leuk logement, schitterend weer, ...
en een gids die de streek tot in de
details kent en zijn liefde voor
“zijn Westhoek” op ons wist over te brengen.*

Bedankt Marnix !

Ons logeeradres:
Vakantiehoeve De Torreele
Familie Lammerant
Torrelestraat 4
8670 Wulpen - Koksijde
www.detorreele.be

Vrijdagavond 25 april De Torreele

De afspraakplaats om met een twintigtal "Natuurpunter" ons weekend in de Westhoek te beginnen, is de **vakantiehoeve "De Torreele"**.

Dit fraai gelegen pand te Wulpen nabij Koksijde, is vast en zeker een aanrader. We worden vriendelijk ontvangen door de gastvrouw. De familiekamers herkennen we aan de staande of hangende dieren (schaap, koe, varken).

Als iedereen er is, nodigt Marnix ons uit in het salon. Hij laat ons kennismaken met een lekkere specialiteit van de streek: de Picon! Dit aperitief is genoemd naar Gaëton Picon en voor de stille genietters:
1 maat Picon en 2 maten witte wijn.

Genietend van een natje en een droogje, laat Marnix ons een deskundige en uitgebreide presentatie zien van wat we kunnen verwachten. Als het weer nog meevalt, kan dit niet anders dan een fantastisch weekend worden!

Josée de Ridder

Zaterdagvoormiddag 26 april

Calmeynbos en De Westhoek

Zaterdagochtend.

Mussen! Ik word gewekt door het getsjilp van mussen...

Vanuit het dakraam zie ik op het erf een witte kwikstaart rondhuppelen en een winterkoninkje zingt vanuit een knotwilg. Walter stapt al de oprijlaan af op zoek naar mooie plaatjes om digitaal vast te leggen. Ria en Marnix keren terug van de bakker met heel veel broden. Om 7u45 wensen we elkaar goedemorgen en genieten van een zeer verzorgd en uitgebreid ontbijt. We hebben ruim de tijd om onze picnic klaar te maken. Om 9 uur vertrekken we naar 'De Westhoek'.

We parkeren de auto's aan het bezoekerscentrum « De Nachtegaal » en beginnen onze wandeling in het **Calmeynbos**. Vroeger waren er hier duinakkertjes tot Maurice Calmeyn er omstreeks 1903 een bos aanplante. De inheemse vogelkers staat in bloei, de paardenkastanje, Noorse esdoorn en peterselievlier hebben jonge blaadjes, de sneeuwbal staat al een beetje in bloei.... daar is de lente daar is de zon....en de blaadjes krijgen bomen! Omdat het vroeger akkertjes waren, vinden we hier vooral stikstofminnende planten zoals hondsdraf, brandnetel, paarse en witte dovenetel. De winterpostelein groeit hier weelderig. Een mooi exotisch diertje verstoort de deskundige uitleg van Marnix. Het is een Koreaanse grondeekhoorn.

We kuieren verder door het bos tussen boshyacinten, ook wel exoten hier, en look-zonderlook. De verjonging in het bos bestaat hoofdzakelijk uit esdoorn. In een populierenbestand haalt Luc zijn geluidsbandje boven, ...hij kan het lokken niet laten

En ja, na enige tijd horen en zien we de grote bonte specht en de kleine bonte specht! Aan de wandelweg, bij de overgang tussen bos en duin groeit de doorlevende ossetong.

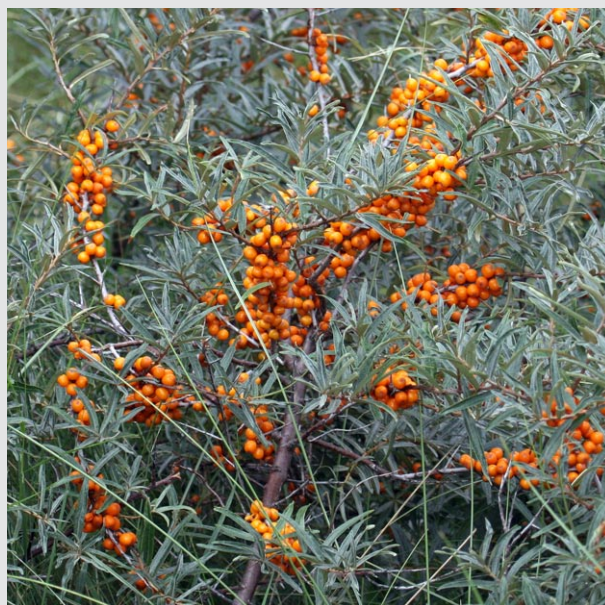
Weldra bereiken we het **Staatsnatuurreserveaat 'De Westhoek'**. Hier vertelt Marnix ons over het winnen van drinkwater in de duinen en hoe hierdoor het waterpeil daalt in 'De Pannen'. De laatste jaren wordt er minder water gewonnen in De Panne. Hierdoor staat er in sommige pannen terug constant water. Regelmatig stopt Marnix en toont ons trots de duinflora: kandelaartje, heggenrank, duinkervel, duinviooltje, ruig viooltje. Het struikgewas aan weerszijden van het wandelpad bestaat o.a. uit kruipwilg en **duindoorn**. Deze ondoordringbare struwelen bevatten veel struiken die bessen dragen. Deze grote hoeveelheid vruchten zijn voor veel zangvogels een welkome aanvulling op hun dieet. We noteren deze voormiddag allerhande mezensoorten, tuinfluiter, fitis, Cetti's zanger, sprinkhaanzanger, grasmus, heggemus en koekoek. We genieten van de zang van de nachtegaal en zien oeverzwaluw, gierzaluw, gekraagde roodstaart,

In de grijze kaders kan je een ruimere omschrijving lezen van typische planten, schelpen, ... die we hebben mogen aanschouwen en die een heerlijk zee- en duinengevoel nalaten ...

Duindoorn - *Hippophae rhamnoides*

Pioniersplant

In het ontstaan van duinen speelt de duindoorn een sleutelrol. Het is een pioniersplant, die onherbergzame of nieuwe stukken land koloniseert en voorwaarden schept voor de groei van andere planten. We bevinden ons nu in de strook achter de duinen, waar de elementen nog steeds meedogenloos kunnen zijn. Hier vestigt zich de duindoorn als eerste houtige gewas in taaie, gedoornde struwelen.

Arme wandelaar, die zich door een haag van duindoorn probeert te wurmen! Niet voor niets heet deze plant duindoorn. Het achtervoegsel 'rhamnoides' van de Latijnse naam duidt hier ook op: rhamnus is doorn. Een stekelige pionier dus.

Minnaar van de wind

In de voortplanting zie je de innige relatie met de wind terug. De duindoorn is namelijk tweehuizig, dat wil zeggen, hij verdeelt de mannelijke en vrouwelijke bloemen over twee 'huizen', twee verschillende planten. Dat verklaart ook waarom de bessen niet op alle struiken zitten, maar alleen op de vrouwelijke. Het stuifmeel van de mannelijke bloem komt via de wind bij de vrouwelijke. De bloemen zijn daar helemaal op ingericht. Ze zijn zeer klein, slechts een paar millimeter groot: de dicht op de stengel zittende knoedeltjes zie je zo over het hoofd. Verder zijn ze reukloos; geen insect is erin geïnteresseerd. Tijdens winterig en droog weer, meestal in april en mei, gaan de minuscule bloemblaadjes open en krijgt de wind vat op het stuifmeel van de meeldraden.

Recept:

Duindoornjam

Pluk niet al te rijpe duindoornbessen, het liefst die uit augustus en september. Voeg suiker en geleermiddel in de juiste verhouding toe. Een paar minuten koken, in de potjes gieten, en klaar! Zo maak je een gezonde jam met een unieke smaak. Maar zo simpel is het niet. Het plukken van de bessen is namelijk een zeer bewerkelijke klus. Ze zitten dicht op en stevig aan de takken verankerd. Heb je er eindelijk één te pakken dan is de kans groot dat die tijdens het plukken knapt. Een schaartje is een onontbeerlijk hulpmiddel. En handschoenen, want de houtige doorns zijn venijnig scherp. Op deze wijze plukken zou de grootschalige productie van duindoornsap- en elixer onbetaalbaar maken. Voor dat doel worden de struiken daarom behoedzaam gesnoeid, het sap uit de besdragende takken geperst, gepasteuriseerd en zonder kunstmatige toevoegingen verwerkt. Smakelijk!

kneu, zwartkop. Op het water in de 'Pannen' zien we dodaars en bergeend.

Waar het landschap meer open is lopen we over héél mooie zandduinen. In het zand ontdekken we een zandloopkever sp. en bewonderen een eenzame hagedis. Na een korte klim ontvouwt zich een prachtig panorama. Boven het Calmeynbos zien we de watertoren van De Panne, meer naar rechts zien we een militaire communicatietoren en de torens van Plopsaland.

Op deze plek toont Marnix ons hoe de duinen zich steeds verder landinwaarts verplaatsen. Planten worden door zand 'overspoeld', zodat zelfs volwassen bomen alleen nog met hun kruin boven het zand uitsteken. Oude duinen worden 'ontmanteld' door konijnengangen of mensenge-trappel waardoor duindoornwortels bloot komen te liggen. De wind blaast het zand verder. Jonge duintjes ontstaan en helm-gras en zandzegge houden het zand vast. Het netwerk van de wortelstokken geeft andere planten de kans om hier te kiemen. Vanop het plateau nabij de grens hebben we een mooi overzicht over het stuk van het

natuurreserveaat dat begraasd wordt door Konikpaarden en Hooglandrunderen met lang hippiehaar. Hier wordt een koppeltje kneu bewonderd.

We vervolgen onze wandeling nu op het Grenspad. Daar passeren we een mooie poel met watermunt en zien we waterjuffers. Bij een groepje sleutelbloemen worden de boeken bovengehaald om even na te kijken of dit wel degelijk de gulden sleutelbloem is die hier groeit.

Als we even later aankomen in 'Au Val D'or' genieten we allen op een zonnig terrasje van een fris of warm drankje en smullen onze meegebrachte boterhammen op.

Na de lunch vertrekken Danny, Ann en Ilona richting strand.

Bedankt Marnix, dat je jouw kennis met ons hebt willen delen op deze héél mooie, pittige wandeling. We hebben er allemaal van genoten! We komen zeker terug naar deze streek waar je zo met liefde over wist te vertellen.

Kris Vos

*In het Calmeynbos:
"Zie daar, de kleine bonte specht!"*

Zaterdagmiddag 26 april

Van de Schreve tot de Oosthoekduinen

We genieten van een zalig zonnetje op het terras van Au Val d'Or waar we ons lunchpakketje verorberen. Als de pintjes leeg zijn en de buikjes vol, gaan we even over de **Schreve** en nemen we een kijkje bij de vroegere grensovergang België – Frankrijk. Het douanekantoor van weleer is nu een Leonidas pralinenwinkel en op een huisgevel wordt reclame gemaakt voor Belgische producten aan Franse prijzen. Aan weerszijden van de grens biedt de in onbruik geraakte spoorweg een ander uitzicht. De Franse kant staat vol onkruid maar toch oogt deze nonchalance natuurvriendelijker dan het met chemische bestrijdingsmiddelen behandelde Belgische spoor.

Via het educatief ingerichte **Grenspad** wandelen we naar het strand en genieten we ondertussen van de duinflora in de met helm begroeide voorduinen. Deze smalle duingordel van halfhoge duinen vormt een natuurlijke zeewering. Tussen de struwelen met duin-

doorn vinden we o.a. het kandelaartje, het vergeet-mij-nietje en de teunisbloem. Vooral de bloeiende zeewolfsmelk (*euphorbia paralias*) trekt onze aandacht. Deze zoutminnende plant heeft een mooie rode bloeiwijze. Boomvalk wordt gezien en Cetti's zanger gehoord. Aan onze rechterzijde kijken we uit over de **Noordelijke Pannengordel** van het Westhoekreservaat waar in de duingraslanden de Schotse Hooglandrunderen met hun indrukwekkende hoorns onverstoord staan te grazen.

We wandelen langs de **vloedlijn** over het natte strand dat ieder etmaal onder water komt. Het droog strand overstroomt alleen bij springtij of stormvloed, het is dan hier dat zich embryonale duinen kunnen vormen. Luc Van Schoor signaleert de grote stern boven de zee. Dicht bij het water kunnen speurneuzen heel wat interessants ontdekken en bij elke leuke vondst geeft Marnix ons deskundige uitleg. Zo toont hij ons een eierkapsel van de wulk, een grote zeeslak met een horenvormig huisje. Het eierkapsel, een wolkachtig geheel

Schelpen in het zand

*Het ruisen van de zee,
de golven, het strand, de meeuwen ...
De schelpen horen het al eeuwen,
en ik....ik luister mee*

De voorwerpen die wij schelpen noemen, behoren tot twee zeer van elkaar verschillende klassen van weekdieren.

*De **Gastropoda** of slakken bezitten een meestal kegelvormige, gewonden schelp en de **Bivalvia** of tweekleppigen hebben twee schelphelften die meestal mekaars spiegelbeeld zijn.*

Gastropoda of slakken

Voor de determinatie is vooral de buitenkant van belang. De vorm is meestal kegelvormig. Deze kegel is in meer of mindere mate spiraalsgewijs gewonden. De spiraal is gewonden rond een denkbeeldige lijn, de windingsas of spil.

Gastropoda zijn ofwel planteneters ofwel alleseters. Dat hangt af van de vorm van hun rasptong. De alleseters hebben een rasptong met lange, haakvormige tanden. De planteneters hebben korte, brede tanden op hun tong. De slakken kruipen langzaam voort door golfbewegingen in de gespierde zool van de voet.

Enkele voorbeelden die we konden waarnemen, zijn: muiltje, wulk, fuikhoren, tepelhoren, wenteltrapje.

Muiltje

van horenachtige blaasjes, is het overblijfsel van de eiermassa afgezet door de wulk op de zeebodem. Door de de visserijmethode met de boomkor (sleepnet) waarbij de zeebodem wordt omgewoeld, worden deze eierkapsels losgetrokken en komen zo op het strand terecht.

De grote strandschelp is samen met het zaagje en het nonnetje een van de vele tweekleppige schelpdieren die leven in de Noordzee. Deze diertjes, beschermd tussen twee ongeveer even grote schelpen, graven zich in de zeebodem. Met een zuigbuisje of sifon filteren ze kleine organismen zoals algen uit het zeewater. In de schelpen kunnen we nog de spierafdruk van het weekdier zien. De tapijtschelp, ook gekend onder de naam palourde, wordt in Frankrijk nog veel gegeten. Om een schelp te determineren kan je best niet op de kleur afgaan want ze verkleuren heel makkelijk. Het muiltje, ook een slakje, heeft een roze of gelige kleur. Het leeft van plankton en zit vaak vast op oesters of andere tweekleppigen. Ook mooi is de Amerikaanse boormossel, een langgerekte witte getande schelp met groeiringen.

Op het strand vinden we heel veel lichtbruine of grijzige langwerpige schelpen, scheermessen in de volksmond. De meest algemene soort is de Amerikaanse zwaardschede die

zich sinds de jaren 80 over de hele Noordzeekust heeft verspreid. Dit schelpdier graaft zich vertikaal in de zeebodem en leeft van plankton. Ria vindt een mooi exemplaar van een gevlochten fuikhoren, het vroegere huisje van een roofslakje, waar een heremietkreeft in heeft geleefd. Op het schelpje zien we de resten van zeerasp, een poliep die eruit ziet als een bruinige korst. Nog een weekdiertje dat leeft van tweekleppigen is de tepelhoren, met een wel heel toepasselijke naam. Het zet zich vast op zijn prooi, maakt met behulp van een zuur een gaatje in de schelp en zuigt die leeg. Kris vindt een prachtig grijs slakkenhuisje, een

Marnix toont het eikapsel van een wulk

wenteltrapje, weer zo'n klein wonderdje van de natuur.

Op het strand van De Panne werd op twee plaatsen een opening gemaakt in de duinen om de zee op beperkte schaal weer toegang te geven tot de voorduinen. Deze sleuf, die alleen bij springtij met storm vol zeewater loopt, noemt men een **slufter**. Vers stuifzand kan het Westhoekreservaat binnenkomen en creëert zo landinwaarts een unieke biotoop voor dieren en planten. De tapuit werd hier al waargenomen volgens Marnix, maar laat zich vandaag niet zien. Vanop het brugje, aangelegd voor de wandelaars, kunnen we aan de achtergebleven algen zien tot waar het zee-water is gekomen bij het laatste hoogtij. Langs de branding ziet Luc Van Schoor hoe een grote mantelmeeuw afrekent met een zeekat, een inktvissoort die in de Noordzee algemeen voorkomt en een lijf kan hebben van wel 30 cm lang. Dat is dus een spectaculair gevecht. We passeren het monument ter ere van Leopold I, eerste Koning der Belgen. Hij staat met zijn gezicht gericht naar het binnenland, meer precies naar Veurne waar hij in 1831 zijn intrede in zijn nieuwe koninkrijk begon. Aan de zeedijk is er volop ambiance met het folkfestival Dranouter aan Zee en wij stranden met grote dorst op een zonnig terras. De garçon

van Astoria Palace heeft al wat last van de warmte en wordt afgeleid door een stel jonge meiden, want hij serveert Marnix per ongeluk 2 duvels mais le deuxième est gratuit ! (ja, in De Panne gaat het op z'n Frans)

De kleurige strandhokjes en bijpassende parasols, zo typisch voor deze badplaats, zijn echt fotogeniek. Daar moeten we toch ook enkele kiekjes van nemen.

Verder wandelend langs de vloedlijn vinden we het onthoofde lijf van een inktvis, misschien de zeekat die Luc gezien heeft ? Marnix maakt ons attent op de zeedruif, een kleine doorschijnende kwal van ongeveer 3 cm lang, die inderdaad lijkt op een gepelde druif. Zeedruiven behoren tot de ribkwallen. Ze vangen kleine planktondiertjes met behulp van tentakels met kleverige haren. En ... interessant om weten, ze hebben geen netelcellen en prikken dus niet.

In St.Idesbald-Koksijde ruilen we het strand weer voor de duinen. Nu bevinden we ons in de **Houtsaegerduinen**, 80 ha natuurgebied ingesloten tussen de bewoning van De Panne en St.Idesbald. Omdat wegens het broedseizoen een groot deel van het gebied is afgesloten voor het publiek, wandelen we aan de buitenzijde over het Kerkepannepad. De duinen zijn momenteel erg verdroogd en dicht-

Bivalvia of tweekleppigen

Voor de determinatie zijn zowel de binnen- als de buitenzijde van de schelp van belang. En je moet ook weten of je met een linker- of een rechterklep te maken hebt.

Aan de buitenzijde zijn er de groeilijnen die evenwijdig aan de schelprand lopen. Aan de binnenzijde van de schelp zijn meestal één of twee glanzende plekken te zien en een grillige lijn. Die vlekken zijn spierindrucksels, waaraan de de sluitspiers van het diertje hebben vastgezet. Marnix heeft ons dat duidelijk getoond. Aan de binnenkant van de schelp is ook meestal het scharnier (slot) van de schelp te zien aan de top. De meeste tweekleppigen hebben kieuwen die fungeren als zeven, waarmee ze voedsel uit het water filteren.

Enkele voorbeelden die we konden waarnemen, zijn: grote strandschelp, zaagje, nonnetje, tapijtschelp.

Nonnetje

gegroeid met natuurlijk duinstruweel en aangeplant bos. Hier en daar zijn er nog restanten van de vroegere duingraslanden en mosduinen. We genieten van de fleurige aanblik van bloeiende struiken zoals vlier, meidoorn, sleedoorn en wilde roosjes. Om het landschap gevarieerd te houden, worden ook hier grazers ingezet. Aansluitend wandelen we door het **Kerkepannebos**, bijna 150 jaar oud en een van de oudste bosjes aan de Vlaamse kust. Hier wil men door aangepast beheer, het verwijderen van exotische boomsoorten, het authentieke karakter bewaren.

Aan de overkant van de drukke verkeersweg N396 liggen de **Oosthoekduinen** die een verbinding maken tussen de duinen van de Westhoek en de Houtsaegerduinen. We lopen langs het Artiëstenpad, een heel mooi stukje natuur. De smalle bosstrook langs het pad is al enkele eeuwen oud en een overblijfsel van een groot bosgebied op de overgang van duinen naar polders. Het is een buffergebied met veel knotwilgen waar de steenuil voorkomt. Het wordt beheerd door Natuur en Bos als een bloemrijk grasland met houtkanten, knotwilgen en drinkpoelen. Halfwilde ezel-tjes staan te grazen in de duinen. Ze zijn erg zelfredzaam en houden het struweel kort. Het

zonnige weer lokt ook al heel wat vlinders. Dagpauwoog, gehakelde aurelia en koolwitje fladderen rond in het sprookjesachtige duinbos met knoestige verweerde boomstammen en bloeiende struiken.

Iets na zessen komen we terug in het Calmeynbos waar we vanochtend onze tocht begonnen. Iedereen met een gezonde bloes of net ietsje meer. En een frisse douche kunnen we ook best gebruiken. Terug in de Torreele, weg van de drukte, worden we aan tafel verwacht waar onze gastvrouw en gastheer ons een smakelijk menu voorschotelen. Lekker groentensoep, kalkoengebraad met sla, witloof en gratinaardappeltjes, en om af te ronden een crème brûlée. Dit alles overgoten met een heerlijk rood wijntje, wat wil een mens nog meer ... In de gezellige leefruimte praten we nog na over deze schitterende dag en bij een kopje koffie of een ander geestrijker vocht bekijken we onze oogst aan foto's.

www.zeeinzicht.nl

Een interessante website over fauna en flora aan de Noordzeekust

Chris Verwaest

Zondagvoormiddag 27 april

De IJzermonding

Vandaag nam Marnix ons mee naar het natuurreservaat “De IJzermonding” in Nieuwpoort. Het gebied is een uniek ecosysteem in Vlaanderen: een riviermonding met slikken en schorren met daarbij aansluitend strand, zeereepduinen, kopjesduinen, duingraslanden en mosduinen. Enkele jaren terug werd met steun van de EG een gigantisch natuurherstelplan opgestart. Met afgravingen van opgespoten terreinen, de afbraak van de marinebasis, de ontmanteling van dokken en kaaïen, werd de oppervlakte van het oorspronkelijke natuurgebied uitgebreid tot ruim 130 ha. Het integrale herstelplan is beter gekend als “Het plan zeehond”.

Voor de rondleiding in de IJzermonding deden we een beroep op Walter. Walter kent het gebied als geen ander. Tot het gebied werd overgedragen van Natuurpunt naar het ANB, was hij conservator van de IJzermonding. Walter stak van wal (figuurlijk!) met een uitgebreide uiteenzetting over de getijden en dit

alles doorspekt met een flinke portie humor. In de riviermonding mengt het zoete water uit de rivier met het zoute water uit de zee. Met dit brakke water wordt het gebied twee maal per dag gedeeltelijk overspoeld.

Een eerste stop geeft ons de gelegenheid om vogels als groenpootruiters, zilverplevier in broedkleed (late doortrekkers), kokmeeuwen en twee oeverlopertjes te observeren. Onder begeleiding van Walter gaan we binnen in het afgesloten gedeelte. In de slikken horen we een ruisend geluid van de talloze organismen die er aanwezig zijn. De vele slakjes, krabbetjes en wormpjes in de slikken zijn een voedselbron voor de vele vogels die er voorkomen. We ontdekken ontelbare kleine gaatjes op de bodem, veroorzaakt door de zeeduizendpootjes. We vinden er ook slikslakjes die een delicatessen zijn voor o.a. de bergeenden. Zij persen het slijk eruit met hun snavel en verorberen vervolgens de “slakjes natuur”. Op weg naar de nagelnieuwe kijkhut met enorme afmetingen, ontdekken we de Portugese oesterbanken. We vinden er ook zeedruifjes, terwijl we even worden getrakteerd met een

Zeedruifjes

regenvlaagje (het enigste van ons zonovergoten weekend). Omdat het broedseizoen was, mochten we een groot gedeelte van het afgesloten gebied niet betreden. Echter geen nood, vanuit de kijkhut werd alles afgespeurd met verrekijkers en telescopen. Hier hadden we zicht op het gebied waar vroeger de marinebasis was. Nu is alles afgegraven en terug slikke- en schorregebied.

In 3 jaar tijd is er een enorme opkomst te zien van visdiefjes, kluten en lepelaars, aldus Walter.

Verderop ontdekken we zeeaster of zulte, lamsoor (met puntje op het blad) en schorrenzoutgras. Het Engels slijkgras (ook wel slikkepest genoemd) vangt tussen stengels en bladen de vele slibdeeltjes uit het water en kan hiermee in snel tempo slikke omzetten in schorre. Op de terugweg maken we ook nog kennis met zee-alsem.

Statieven worden nogmaals geïnstalleerd en door de kijker genieten we van het gemengd gezelschap van visdiefjes (rode poten, rode bek), grote stern (zwarte poten, zwarte bek) en kluten. Op weg naar de tweede kijkwand vliegen er in de ons omringende weiden kneus, kwikken en puttertjes. Een roodborst-tapuit zit op een paal. We horen het gezang van de sprinkhaanzangers. We zien ook nog

een koppel patrijzen, kleine mantelmeeuw, graszanger en een aalscholverkolonie op een strandje samen met jonge mantelmeeuwen.

Op onze terugtocht krijgen we maar niet genoeg van de talrijke vogelnamen uit de "bek van Luc Van Schoor" :

kluten

kleine mantelmeeuwen

rietgors wiegend op rietstengel

rotganzen

10-tal bontbekplevieren
en tureluurs ...

Sommigen onder ons (vooral de leken) worden er tureluurs van. Toch met dank aan de plaatselijke gids Walter en aan Marnix voor dit boeiend slikke-schorre spektakel!

Annemie Herteweg

Zondagnamiddag 27 april

De Blankaart

Café “Het Rooneplezier” was het levendig decor voor onze picknick. In dit onvervalst Westvlaams baancafé speelde de kranige waardin de driedubbele rol van tapster, serveerster en sociaal assistente.

Aan de toog zaten vooral vaste klanten en op de schouw pronkte de foto van Museeuw met cafébazin.

Later dan voorzien verlieten we deze plek van lafenis op weg naar het kasteelpark van De Blankaart.

Tussen de bladeren achter het toegangsbekken lag het verdroogde restant van een (verongelukte ?) steenuil.

Marnix bracht ons eerst naar het bezoekerscentrum in het kasteel, waar hij bij de maquette van de IJzerbroeken uitleg gaf over het ontstaan en de evolutie van het gebied. De tentoonstelling gaf een origineel beeld van de natuurlijke rijkdommen van De Blankaart.

Het natuurgebied De Blankaart is een onderdeel van de uitgestrekte IJzerbroeken. Dit 4000 ha grote weidegebied vormt tijdens overvloedige regenval of bij plotse dooi het winter-

bed van de IJzer. De Blankaartvijver ligt op het laagste punt van de IJzerbroeken slechts 2,6 m boven de zeespiegel.

De kern van het natuurgebied bestaat uit 50 ha water en 20 ha moeras dat nog wordt uitgebreid met een 300-tal ha laaggelegen hooi- en weilanden. De Westvlaamse naam Blankaart betekent niet voor niets: blanke vallei, uitgestrekte waterplas of vijver.

De Blankaart was rond 1900 al gekend als een uitzonderlijk natuurgebied voor de rijkdom aan vogel- en plantensoorten. Het gebied werd in 1978 aangekocht door de Belgische Natuur- en Vogelreservaten (BNVR, de voorloper van Natuurpunt).

Na deze eerste kennismaking vertrokken we door het kasteelpark voor een wandeling van zowat 10 km langs het Blankaart pad doorheen het natuurgebied en de omliggende Broeken.

In het parkgedeelte lieten enkele typische bosvogels zoals grote bonte specht en groene specht, boomklever en -kruiper, zwartkop, zanglijster en goudhaantje zich opmerken.

Temidden de kleine vijver staat een otterbeeld als symbool voor natuurherstel. Proper water, gezonde vis en plantenrijke oevers zijn nood-

zakelijk opdat de otter, na zowat een kwart eeuw afwezigheid, opnieuw in het Blankaartbekken zou kunnen leven. Dat is de ambitie van Natuurpunt: otters in de Blankaartvijver ! Vanuit de vrij nieuwe uitkijktoren hadden we een mooi zicht over de grote vijver. Deze is ontstaan door turfontginning.

Op vele plaatsen in de IJzervallei zit nog turf. Naast aalscholvers, futen, grauwe en Canadese ganzen waren ook dodaars, enkele slobenden en een overvliegend mannetje zomertaling present.

De tocht leidde ons verder langs rietpercelen en over grachten naar laaggelegen hooi- en weilanden waarvan Natuurpunt zowat 130 ha heeft aangekocht. De Blankaart is één van de weinige gebieden in Vlaanderen waar zoveel rietland voorkomt.

Het vormt een uniek biotoop voor vogels, insecten, kevers, spinnen, kleine zwammen, planten, ... Het natuurbeheer is dan ook vooral gericht op het in stand houden van deze rietlanden. Dat dit met succes gebeurt, konden we zelf vaststellen. De rietzanger was met een 12-tal zingende vogels opvallend aanwezig. Even verder lieten de blauwborst en de rietgors zich bewonderen en hoorden we de explosieve zang van de Cetti's zanger. Het zip-zip van de graszanger was ook even in de lucht en drie luid roepende grutto's en een koekoek presenteerden zich als echte lenteboden.

Vanop een houten bruggetje over de brede Kerkevaart hadden we een mooi zicht op een nabijgelegen nat grasland waar 3 zwarte ruiters, 9 groenpootruiters en enkele oeverlopers voedsel zochten of gewoon wat pleisterden. Een mooi beeld !

Het Blankaartpad leidde ons daarna via ma-

cadamweggetjes door een meer agrarisch landschap van de Woumense broeken. Daar vloog een wijfje bruine kiekendief rond terwijl het mannetje zich vanop afstand in een boom liet bewonderen.

In een laaggelegen weiland waren enkele grutto's en opvliegende regenwulpen present. In dit boerenland met hier en daar wat bebouwing noteerden we nog o.a. torenvalk, 2 zomertortels, enkele ringmussen, boerenzwaluw, witte en gele kwikstaart, putter en kneu. Het laatste deel van de tocht voerde ons weer terug door het Blankaartgebied waarboven buizerd en sperwer rondtoerden.

Ons vogellijstje telde ondertussen 69 soorten... en dat op een halve dag ! Dat bracht het totaal, tijdens dit weekend, een voorafgaand bezoek aan de Viconiaputten door Luc en co inbegrepen, op 104 vogelsoorten.

Moe maar tevreden sloten we dit natuurweekend af in het ons reeds bekend baancafé. Tijdens de slotdrink werd Marnix voor zijn voortreffelijk gidsen, namens allen, door Ria en Luk van harte bedankt met een passend geschenk: een boek over de natuur in West-Vlaanderen.

Marnix schotelde ons een rijkgevuuld programma voor met lange en kortere wandelingen door een gevarieerd landschap van strand tot IJzerbroeken. Waarbij hij ons regelmatig wist te boeien met interessante weetjes die hij op zijn typische rustige manier aan de man/vrouw bracht. Luk en Ria zorgden, zoals we dat al gewend zijn, weer voor een puike organisatie die dankzij een geschikte verblijfplaats, een ideaal wandelweertje en de prima sfeer onder de deelnemers een groot succes werd.

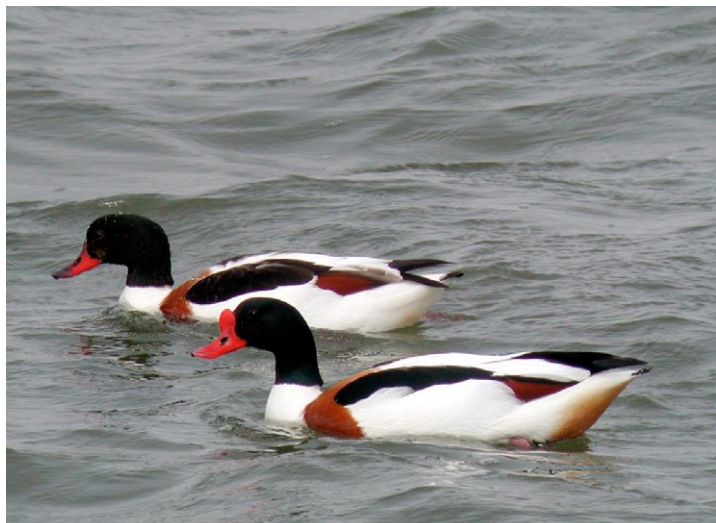
We hebben ervan genoten.... Een dikke proficiat voor alle drie !

Luc Van Schoor

Vogellijst

Natuurreservaat De Westhoek: zaterdag 26 april

Dodaars	Grote bonte specht
Aalscholver	Kleine bonte specht
Bergeend	Veldleeuwerik
Wilde eend	Oeverzwaluw
Zwarte zeeëend	Boerenzwaluw
Sperwer	Huiszwaluw
Torenavk	Graspieper
Boomvalk	Witte kwikstaart
Patrijs	Winterkoning
Fazant	Heggemus
Waterhoen	Roodborst
Meerkoet	Nachtegaal
Kievit	Zwarte roodstaart
Groenpootruiter	Gekraagde roodstaart
Zwartkopmeeuw	Tapuit
Dwergmeeuw	Beflijster
Zilvermeeuw	Merel
Grote mantelmeeuw	Zanglijster
Grote stern	Cetti' zanger
Houtduif	Graszanger
Turkse tortel	Grasmus
Koekoek	Tuinfluiter
Gierzwaluw	Zwartkop
Groene specht	Tijftjaf

Bergeend

Fitis	Kauw
Staartmees	Zwarte kraai
Pimpelmees	Spreeuw
Koolmees	Huismus
Boomklever	Vink
Boomkruiper	Groenling
Gaai	Putter
Ekster	Kneu

Grote stern

**Natuurgebied De IJzerbroeken:
zondagvoormiddag 27 april**

Gauwe gans

Groenpootruiter
Zilverplevier
Kokmeeuw
Oeverloper
Bontbekplevier
Rosse grutto
Regenwulp
Wulp
Bonte strandloper
Tureluur
Grote stern
Visdiefje
Kluut
Zwartkopmeeuw
Kleine mantelmeeuw
Aalscholver
Kleine zilverreiger
Blauwe reiger
Rotgans
Gauwe gans
Bergeend
Kneu
Witte kwik
Putter
Roodborsttapuit
Sprinkhaanzanger
Graszanger
Rietgors
Patrijs
Tortel
Gele kwikstaart
Zwarte roodstaart
Grasmus
Ringmus
Sperwer

Dodaars
Fuut
Aalscholver
Blauwe reiger
Gauwe gans
Canadese gans
Brandgans
Bergeend
Wilde eend
Zomertaling
Slobeend
Bruine kiekendief
Sperwer
Buizerd
Torenvalk
Fazant
Waterhoen
Meerkoet

Scholekster
Kievit
Grutto
Regenwulp
Wulp
Zwarte ruiter
Groenpootruiter
Oeverloper
Kokmeeuw
Stormmeeuw
Kleine mantelmeeuw
Zilvermeeuw
Holenduif
Houtduif
Turkse tortel
Zomertortel
Koekoek
Steenuil

Groene specht
Grote bonte specht
Boerenzwaluw
Gele kwikstaart
Witte kwikstaart
Winterkoning
Heggenus
Roodborst
Blauwborst
Merel
Zanglijster
Cetti' zanger
Graszanger
Rietzanger
Grasmus
Zwartkop
Tijftjaf
Goudhaantje
Pimpelmees
Koolmees
Boomklever
Boomkruiper
Gaai
Ekster
Kauw
Zwarte kraai
Spreeuw
Ringmus
Huismus
Vink
Groenling
Putter
Kneu
Rietgors

Zilvermeeuw

Zij maakten deel uit van een fijne groep ...

De dames: Anita Vercauteren, Ann Desmedt, Annemie Herteweg, Chris Verwaest, Frieda Vermeulen, Godelief Geubels, Josée De Ridder, Kris Vos, Ria Thys, Sonja Van Kerckhove ... en ukkepuk Ilona Jonckheere

De heren: André Van Langenhove, Danny Jonckheere, Eddy Stieltjes, Jos Stessens, Karel Soors, Luc Van Schoor, Luk Smets, Marnix Lefranc, Walter Decoene

Verslaggeving: Josée De Ridder, Kris Vos, Chris Verwaest, Annemie Herteweg, Luc Van Schoor
Vogellijst: André Van Langenhove en Luc Van Schoor

Fotografen: Chris Verwaest, Kris Vos, Sonja Van Kerckhove, Luk Smets, Walter Decoene
Lay-out: Ria Thys

Bewerking fotomateriaal: Luk Smets